

Turun varhaiskasvatussuunnitelma

Luku 5. Lapsen tuki

Johdanto

- Varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada oikea-aikaista ja lapsen tarpeiden mukaista tukea heti tuen tarpeen ilmettyä.
- Tuen järjestämisen lähtökohtana ovat lapsen vahvuudet sekä oppimiseen, kehitykseen ja hyvinvointiin liittyvät tarpeet.
- Tuki rakentuu lapsen yksilöllisiin tarpeisiin vastaamisesta sekä yhteisöllisistä ja oppimisympäristöihin liittyvistä ratkaisuista.

Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet ja vastuut

Tuki varhaiskasvatuksessa järjestetään yleisenä, tehostettuna ja erityisenä tukena inklusiivisten periaatteiden mukaisesti.

- Jokaisella lapsella on lähtökohtaisesti oikeus saada tukea omassa lapsiryhmässään erilaisin joustavin järjestelyin.

Tuen järjestämisen ja toteuttamisen vastuut:

- Päiväkodin johtaja.
 - Vastaa varhaiskasvatuksessa annettavasta tuesta, sen toteutumisesta ja henkilöstön ajantasaisesta osaamisesta.
 - Huolehtii, että henkilöstö suunnittelee lapsen tuen osana lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa.
- Varhaiskasvatuksen opettaja/ ryhmän erityisopettaja.
 - Vastaa lapsiryhmänsä lasten tuen suunnittelusta ja sen toteuttamisesta, toteuttamisen arvioinnista sekä toimenpiteiden ja tavoitteiden kirjaamisesta lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan.
 - Vastaavat avustajien avustajasopimuksen laatimisesta, työhön perehdyttämisestä ja pedagogisesta ohjauksesta.

Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet ja vastuut (2)

Lapsi- tai ryhmäkohtaiset avustajat

- Tukea lasta tai lapsia ryhmässä yhdessä muun henkilöstön kanssa mahdollistaen lasten osallistumisen toimintaan.

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja (alueellinen / resurssi)

- Osallistuu lapsen tuen tarpeen havainnointiin, tukitoimenpiteiden ja niiden toteuttamisen suunnitteluun ja arviointiin tarvittaessa.
- Tuki voi olla lapsikohtaista ja/tai ryhmässä toteutettavaa opetusta.
- Tuki voi olla säännöllistä, osa- tai kokoaikaista ja sitä voidaan toteuttaa samanaikaisopetuksena tai yhteisopettajuutena lapsen ryhmän opettajan kanssa.

Perhepäivähoitaja.

- Vastaa ryhmänsä lasten tuen toteuttamisesta.
- Tuen suunnittelu ja arviointi voidaan tehdä yhteistyössä perhepäivähoidon lähijohtajan ja/tai alueellisen varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa.

Tuen tarpeen havainnointi, tuen antaminen sekä toimintakulttuurin kehittäminen kuuluvat koko henkilöstölle heidän koulutuksensa, työnsä ja vastuidensa mukaan.

Yhteistyö tuen aikana

Lapsen ja huoltajan kanssa tehtävä yhteistyö

- Huoltajan ja varhaiskasvatuksen henkilöstön jaettu tieto lapsesta ja hänen tarpeistaan on lähtökohta varhaisen ja riittävän tuen antamiseen.
- Huoltajan kanssa keskustellaan lapsen oikeudesta tukeen, tuen järjestämisen keskeisistä periaatteista sekä lapselle annettavasta tuesta ja tuen toteuttamisen muodoista. Keskustelua lapsen päivän kulusta on päivittäin huoltajien kanssa.
- Huoltajalle annetaan tietoa lasta koskevien asioiden käsittelystä, tietojen saannista ja niiden luovuttamisesta sekä salassapidosta.

Monialainen yhteistyö

- Monialaista yhteistyötä lapsen tuen tarpeen kartoittamisessa ja tukimuotojen järjestämisessä tehdään varhaiskasvatuksen opettajien- ja erityisopettajien, terveydenhuollon ammattilaisten sekä muiden tarvittavien asiantuntija- ja tutkimustahojen kanssa.
- Turussa varhaiskasvatuksessa oleva lapsi voi saada tukea myös lastenneuvolan, perheneuvolan, lastensuojelun, lastenneurologian poliklinikan, Turun yliopistollisen keskussairaalan sekä vammais- ja eri terapiapalveluiden kautta.

Tuen toteuttaminen varhaiskasvatuksessa

- Varhaiskasvatuksen tuen perusta on laadukas pedagogiikka, joka kuuluu kaikille lapsille. Pedagogisilla järjestelyillä ja monipuolisilla työtapoilla tuetaan lasta sekä luodaan perusta oppimiselle ja hyvinvoinnille.
 - Positiivinen pedagogiikka ja henkilöstön PACE-asenne (playfulness, acceptance, curiosity, empathy) tukevat jokaisen lapsen kehitystä ja oppimista. Lapsen tukea vahvistetaan, mikäli laadukas pedagogiikka ei riitä lapsen yksilöllisten tarpeiden tukemiseksi.
 - Lapsen tuen saanti ei edellytä lääketieteellistä diagnoosia tai muuta terveydenhuollon tai sosiaalihuollon lausuntoa.
 - Varhaiskasvatuksessa käytettävät tuen tasot ovat yleinen tuki, tehostettu tuki ja erityinen tuki. Tuen tasojen välillä siirrytään joustavasti ja tuen taso arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Tuen toteuttaminen varhaiskasvatuksessa (2)

Tuen eri muotoja käytetään kaikilla tuen tasoilla lapsen tuen tarpeen mukaisesti.

Varhaiskasvatuksen työtapoja ja oppimisympäristöjä muunnellaan lapsen yksilöllisten tarpeiden mukaan.

Pedagogiset tuen muodot

- Kivijalkana varhaiskasvatuksen henkilöstön yhteiset ja johdonmukaiset työtavat ja menetelmät.
- Tuen toteutukseen kuuluvat keskeisesti varhaiskasvatuksen toiminnan suunnittelu, havainnointi, dokumentointi ja arviointi.
- Lapsiryhmissä tukimuotoina esim. selkeä ja ennakoitava päivärytmi, henkilökohtainen päiväjärjestys esimerkiksi lapsen lokeron yhteydessä sekä oppimisympäristön kuvittaminen ja muokkaaminen.

Rakenteelliset tuen muodot

- Henkilöstöresursseihin, ryhmäkokoihin sekä henkilöstön osaamiseen ja koulutukseen liittyviä tekijöitä.
- Esim. erityisavustajat, ryhmän lapsimäärän pienentäminen ja henkilöstön mitoittamiseen ja/tai rakenteeseen liittyvät ratkaisut.

Hoidollisen tuen muodot

- Menetelmiä ja toimintatapoja, joilla vastataan lapsen tarvitsemaan hoitoon, hoivaan ja avustamiseen.
- Esim. perushoito, hoiva ja avustaminen lapsen tarpeiden mukaisesti sekä yhteistyö vammaispalveluiden kanssa.

Lapsen tuen arviointi

Lapsen tuen arviointi on jatkuva prosessi.

- Henkilöstö tekee havaintoja lapsen vahvuuksista ja mielenkiinnon kohteista sekä tuen tarpeista päivittäin.
- Tuen tarvetta, sekä tuen riittävyttä ja toteutumista arvioidaan tarpeen mukaan, mutta kuitenkin vähintään kerran toimintakauden aikana tai tuen tarpeen tai oppimisympäristön muuttuessa.

Tuen antamisen kokonaisuutta tarkasteltaessa arvioidaan aina kunkin lapsen kohdalla, mitkä ratkaisut parhaiten toteuttavat lapsen etua.

- Lapsen mielipide ja toivomukset huomioidaan ja huoltajan sekä mahdollisten muiden asiantuntijoiden kanssa toimitaan yhteistyössä.

Lapsen tuen tarpeen arvioinnin prosessi voi alkaa varhaiskasvatuksen henkilöstön tekemien havaintojen pohjalta.

- Myös huoltaja, lastenneuvolan tai sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö voi tehdä aloitteen.
- Sosiaali- ja terveystieteelliset osallistuvat arvioinnin tekemiseen varhaiskasvatuksen järjestäjän pyynnöstä, jos arviointi edellyttää myös muuta kuin varhaiskasvatushenkilöstön pedagogista asiantuntemusta tuen tarpeen arvioimiseksi ja tuen ratkaisujen perusteeksi.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma tuen aikana

Lapsen tarvitsema tuki eli tuen taso, muodot ja niiden toteuttaminen sekä niihin liittyvät vastuut ja työnjako kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

- Lisäksi kirjataan mahdolliset sosiaali- ja terveystyöpalvelut, jos se on olennaista lapsen varhaiskasvatuksen järjestämisen näkökulmasta.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laadinnasta ja arvioinnista vastaa varhaiskasvatuksen opettaja ja/tai varhaiskasvatuksen erityisopettaja yhteistyössä muun henkilöstön ja lapsen huoltajan kanssa.

- Henkilöstön tehtävänä on tukea huoltajan ja lapsen osallisuutta suunnitelman laatimisessa ja arvioinnissa. Tavoitteena on toimia yhteisymmärryksessä lapsen ja huoltajan kanssa.

Ennen tehostetun tai erityisen tuen aloittamista lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan mahdollisten aiemmin toteutettujen tukitoimien ja niiden vaikuttavuuden arviointi.

- Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa hyödynnetään tehtäessä hallinnollista päätöstä annettavasta tehostetusta tai erityisestä tuesta tai tukipalveluista.

Päätös tehostetusta ja erityisestä tuesta sekä tukipalveluista

Lapselle annettavasta tehostetusta tai erityisestä tuesta on varhaiskasvatuksen järjestäjän tehtävä viipymättä hallintopäätös, joka perustuu tuen tarpeen arviointiin.

- Yleisessä tuessa olevalle lapselle tehdään tarvittaessa hallintopäätös varhaiskasvatuksen tukipalveluista.

Huoltajien kuuleminen.

- Turussa kunnallinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja vastaa tuen hallintopäätösten osalta huoltajien kuulemisprosessista.
 - Lapsen ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja antaa huoltajille noin kaksi viikkoa ennen kuulemistilaisuutta kuulemisilmoituksen kuulemistilaisuuteen.
- Kuulemisilmoituksessa kerrotaan, että lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on huoltajien luettavissa Wilmassa tai muussa varhaiskasvatuksen tuottajan käyttämässä tietojärjestelmässä seuraavan kahden viikon ajan, tarvittaessa voidaan antaa myös paperikopio.
- Kuulemistilaisuudessa huoltajilla on mahdollisuus ilmaista mielipiteensä yleisen tuen tukipalvelun, tehostetun tuen tai erityisen tuen järjestämisestä.

Päätös tehostetusta ja erityisestä tuesta sekä tukipalveluista (2)

Tehostetun ja erityisen tuen hallintopäätökset.

- Tehostetun ja erityisen tuen hallintopäätökset Turussa tekee varhaiskasvatuksen erityispalvelupäällikkö alueellisen LATU-työryhmän esikäsittelyn pohjalta.
- Tehostetun ja erityisen tuen päätöksessä mainitaan ja päätetään tuen muodoista (pedagoginen, rakenteellinen, hoidollinen), varhaiskasvatuksen toimipaikasta ja tukipalveluista.

Lapselle annettavat tukipalvelut.

- Turussa yleisen tuen tukipalvelupäätösprosessi kulkee samalla tavalla kuin tehostetun ja erityisen tuen päätösprosessikin.
- Tukipalvelupäätös voi käsittää varhaiskasvatuksen erityisopettajan antamaa konsultaatiota ja opetusta, sekä varhaiskasvatukseen osallistumisen edellyttämiä tulkitsemis- ja avustamispalveluja ja apuvälineitä.

Pidennetty oppivelvollisuus.

- Lapsi voi vaikean vammaisuuden tai sairauden vuoksi tarvita pidennettyä oppivelvollisuutta. Tällöin oppivelvollisuus alkaa vuotta perusopetuslaissa säädettyä aikaisemmin, lapsen ollessa 6-vuotias. Huoltaja päättää 5-vuotiaan pidennetyn oppivelvollisuuden päätöksen saaneen lapsen osallistumisesta oppivelvollisuutta edeltävään esiopetukseen. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan lapsen esiopetus voi siis kestää yhden tai kaksi vuotta.

Kysymykset

Uudistuvat käsitteet (Opetushallitus)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018	Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022
Inkluusio ja inklusioperiaate	Inkluusio ja inklusiiviset periaatteet
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Digitaalinen osaaminen
Suomalainen kulttuuriperintö	Moninainen kulttuuriperintö
Eheyttävä pedagoginen toiminta	Oppimisen alueita yhdistelevä ja soveltava pedagoginen toiminta
Käsityöllinen toiminta	Käsityöllinen ilmaisu
Pehmeät ja kovat materiaalit ja niiden työtavat	Teknisen työn ja tekstiilityön työtavat
-	Varhaiskasvatuksen opetuskieli
Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki	Lapsen tuki
-	Tuen tasot; yleinen, tehostettu, erityinen
Pedagogiset, rakenteelliset ja hyvinvointia tukevat muut järjestelyt	Tuen muodot; pedagogiset, rakenteelliset, hoidolliset
-	Tukipalvelut
-	Hallintopäätös

Kiitos!